

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

5 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Adam Doliwa

SSN Piotr Telusiewicz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 5 lutego 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku [...] spółki akcyjnej w [...]
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 20 grudnia 2021 r., I ACa 160/21,
w sprawie z powództwa E. B. i T. M. B.
przeciwko Bankowi [...] spółce akcyjnej w [...]
o zapłatę,

I. oddala skargę kasacyjną;

**II. zasądza od Banku [...] spółki akcyjnej w [...] na rzecz E. B. i T.
M. B. po 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Adam Doliwa

Joanna Misztal-Konecka

Piotr Telusiewicz

UZASADNIENIE

Powodowie E. B. i T. B., w ramach głównego żądania pozwu, domagali się zasądzenia od pozwanego Banku [...] spółki akcyjnej w [...] kwoty 65 462,91 zł z odsetkami ustawowymi

za opóźnienie od 10 marca 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 31 604,69 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 marca 2018 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 4 grudnia 2020 r., Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił powództwo w całości.

W zakresie istotnym dla rozpoznania skargi kasacyjnej Sąd Okręgowy ustalił następujące okoliczności faktyczne:

Powodowie 6 sierpnia 2008 r. złożyli za pośrednictwem pracownika firmy [...] wniosek kredytowy w pozwanym banku. Pośredniczący przy zawieraniu umowy pracownik [...] wskazał powodom jedynie na czym polega zmienna wysokość miesięcznej raty kredytu. Zapewniał, że oferta jest dla nich korzystna. Powodom zostały przedstawione wykresy obrazujące kurs franka szwajcarskiego na przestrzeni kilku lat. Doradca zapewniał powodów, że kurs CHF nie powinien wzrosnąć.

We wniosku o kredyt powodowie wskazali, że kredyt ma zostać przeznaczony na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym. Powodowie nie prowadzili w czasie zawierania umowy kredytu działalności gospodarczej. Wnioskowana przez powodów kwota kredytu to 360 304,72 zł, a waluta - CHF. Powodowie wnieśli ponadto o wypłatę kredytu w 6 transzach i ustalenie okresu kredytowania na 540 miesięcy.

Decyzją pozwanego banku powodom została przypisana zdolność kredytowa do zawarcia umowy kredytu indeksowanego do CHF. Powodowie otrzymali przy tym informację, że nie mają zdolności kredytowej do uzyskania kredytu, który nie byłby waloryzowany do waluty obcej. Powodowie byli świadomi istnienia ryzyka walutowego, w związku z czym okres kredytowania został w ich przypadku świadomie wydłużony. Powodowie nie uświadomili sobie jednak w jakiej walucie było ustalane saldo kredytu ani w jaki sposób miało być ono ustalane, a także na czym polega istota indeksacji, ani jak indeksacja technicznie przebiega. Powodowie nie wiedzieli przy tym, jaki kurs miał być stosowany przez bank do wypłaty kredytu i jego poszczególnych transz, nie wiedzieli również, jakie skutki niesie za sobą wypłacenie kredytu po kursie kupna, a jego spłata po kursie sprzedaży. Postanowienia umowy nie były indywidualnie negocjowane między stronami, powodowie zostali poinformowani o braku takiej możliwości. Powodowie dostali umowę uzupełnioną o marżę, z informacją, że jest to ostateczna wersja umowy zaproponowana przez bank i nie ma już możliwości jej zmiany. Pracownik banku nie wyjaśnił powodom znaczenia

poszczególnych postanowień umowy, nie informował również o ryzyku kursowym.

W rezultacie, 4 września 2008 r. powodowie zawarli z pozwanym bankiem umowę o kredyt hipoteczny. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy kwota kredytu wynosiła 360 306,10 zł. Stosownie zaś do § 2 ust. 2, kredyt podlegał indeksacji do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku [...] w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Dopiero po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłacanego w transzach bank wysyłał do kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu CHF oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku [...] w dniu uruchomienia kredytu/transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały wpływać na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo-odsetkowej. W ust. 3 wskazano, że celem kredytu jest zakup mieszkania w budowie od dewelopera za kwotę 217 702,62 zł, refinansowanie kosztów poniesionych na cele mieszkaniowe w kwocie 139 035,62 zł. Koszty doliczone do kredytu (provizję) określono zaś na kwotę 3 567,38 zł.

Według § 6 umowy kredyt miał być oprocentowany według zmiennej stopy procentowej. Na podstawie § 6 ust. 2 w przypadku kredytu oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej kredytobiorca ponosił ryzyko zmian stóp procentowych, co oznacza, że w przypadku wzrostu poziomu stopy referencyjnej wyższe miało być oprocentowanie kredytu i wzrosnąć miała również wówczas wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej. W ust. 3 wskazano, że oprocentowanie kredytu wynosi 3.9400% w stosunku rocznym, co stanowi sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF), obowiązującej w dniu sporządzenia umowy oraz marży w wysokości 1.1500 punktu procentowego, stałej w całym okresie kredytowania. Na podstawie ust. 5 oprocentowanie kredytu miało ulegać zmianie w zależności od stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF).

W § 7 ust. 1 kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF, obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku [...] S.A. Zgodnie z ust. 2 kredyt miał być spłacany w 540 ratach miesięcznych, w tym 14 rat obejmujących odsetki w okresie karencji spłaty kredytu oraz 526 równych ratach miesięcznych, zawierających malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kapitałowej.

Zgodnie z § 9 ust. 1 umowy na zabezpieczenie spłaty kredytu wraz z odsetkami

i innymi kosztami, kredytobiorca miał między innymi ustanowić na rzecz banku hipotekę kaucyjną. W ust. 7 wskazano, że dodatkowe zabezpieczenie kredytu do czasu, gdy saldo zadłużenia z tytułu kredytu nie stanie się równe lub niższe 323 736,80 zł, stanowi ubezpieczenie kredytów hipotecznych z niskim wkładem własnym kredytobiorcy na podstawie umowy zawartej przez Bank [...] z Towarzystwem Ubezpieczeń [...] S.A. Zgodnie z ust. 8, kredytobiorca zobowiązany był do zwrotu bankowi kosztów ubezpieczenia w wysokości 1 618,00 zł za pierwszy 36-miesięczny okres trwania umowy ubezpieczeniowej. W ust. 9 postanowiono, że jeżeli w ciągu 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu nie stanie się równe lub niższe niż 323 736,80 zł, kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu kosztów ubezpieczenia za kolejny 36-miesięczny okres udzielonej bankowi ochrony ubezpieczeniowej, o czym kredytobiorca miał zostać poinformowany przez bank pisemnie.

W umowie wskazano, że całkowity koszt kredytu na dzień zawarcia umowy wynosi 471 733,61 zł. Rzeczywista stopa oprocentowania na dzień sporządzenia umowy wynosiła natomiast 4.77% w skali roku.

Integralną część umowy stanowił Regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku [...]. W § 3 Regulaminu wskazano, że kredyt udzielony jest w PLN. W ust. 2 postanowiono zaś, że kredyt może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych.

Na podstawie § 5 ust. 15 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej kredyt miał być kredytem indeksowanym do walut wymienialnych i miał być udzielany w złotych polskich. W umowie kredytowej kwota kredytu miała zostać określona w PLN. Uruchomienie środków z kredytu miało nastąpić w sposób określony w dyspozycji uruchomienia kredytu, po jej akceptacji przez bank, a ponadto w walucie PLN. Zgodnie z ust. 4 powyższego paragrafu, w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kredytobiorca mógł zastrzec w umowie kredytu, że bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie, do której kredyt jest indeksowany, o ile ten rachunek jest dostępny w aktualnej ofercie banku.

Zgodnie z § 8 ust. 3 w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, kwota raty spłaty miała być obliczona według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.

Kredyt został powodom wypłacony w sześciu transzach, każda w walucie polskiej.

W dniu 10 września 2010 r. sporządzony został między stronami aneks nr 1 do powyższej umowy kredytowej. Na podstawie aneksu powodowie od 2011 r. spłacali kredyt bezpośrednio we frankach szwajcarskich.

Powodowie w okresie od 13 października 2008 r. do 13 listopada 2017 r. wpłacili łącznie na poczet spłaty rat kredytu na rzecz pozwanego banku kwoty w wysokości 65 462,91 zł oraz 31 604,69 CHF.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z umową, kredyt został udzielony w złotych polskich. W chwili wypłaty miał zostać przeliczony po kursie kupna zgodnie z Tabelą Kursów obowiązującą w pozwanym banku. Następnie po obliczeniu wysokości rat kapitałowo-odsetkowych w CHF, każda z nich miała być spłacana w złotych, po ponownym przeliczeniu według kursu sprzedaży z dnia wymagalności raty, ponownie określonego w Tabeli Kursów pozwanego banku. Sąd stwierdził, że zastosowany w przedmiotowej umowie mechanizm indeksacji oznacza, że do chwili uruchomienia kredytu kredytobiorca nie wie, jaką kwotę ma zwrócić bankowi. Kredytobiorca otrzymuje kwotę kredytu wyrażoną w umowie w złotych, a informację o wysokości zaciągniętego zobowiązania otrzymuje dopiero po przeliczeniu i zastosowaniu mechanizmu indeksacji do CHF. Z kolei na wysokość raty wpływa kurs waluty, ustalany jednostronnie przez bank, co powoduje, że konsument nie ma możliwości przewidzenia konsekwencji ekonomicznych zawarcia umowy, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria.

Sąd Okręgowy przyjął, wyjaśniając obszernie swoje stanowisko, że zawarta w umowie klauzula indeksacyjna stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Tak samo ocenił klauzulę przewidującą ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytobiorców. Ze względu na bezskuteczność postanowień niedozwolonych uznał umowę za nieważną w całości, a spełnione na jej podstawie świadczenia - za nienależne i przez to podlegające zwrotowi.

Na skutek apelacji pozwanego, wyrokiem z 20 grudnia 2021 r., Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił powyższy wyrok Sądu Okręgowego częściowo w ten sposób, że oddalił powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot w nim określonych za okres od 10 marca 2018 r. do 13 listopada 2020 r. i od 21 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty oraz w ten sposób, że zapłata przez pozwanego na rzecz powodów tych kwot nastąpić miała za jednoczesnym zaoferowaniem przez powodów na rzecz pozwanego kwoty 360 305,10 zł.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, przyjmując je za własne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przyznana pozwanemu swoboda w zakresie kształtowania kursu waluty indeksacji we własnych tabelach narusza równowagę kontraktową, uzależniając ostatecznie wysokość świadczenia kredytobiorcy od uznania banku, co prowadzi do sprzeczności z właściwością (naturą) zobowiązania w rozumieniu art. 353¹ k.c.

Sąd Apelacyjny ponadto podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że kwestionowane przez powodów klauzule indeksacyjne mają charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., umowa z tego względu jest nieważna, a spełnione na jej podstawie świadczenia podlegają zwrotowi.

Częściowe uwzględnienie apelacji Sąd odwoławczy uzasadnił, stwierdzając, że pozwanemu przysługuje prawo zatrzymania, którego podstawą jest art. 496 k.c. Z kolei w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach Sąd ten wskazał, że wymagalność zobowiązania nie zachodzi, gdy dłużnik dysponuje zarzutem hamującym roszczenie wierzyciela, a takim zarzutem jest zarzut zatrzymania. Przyjął, że powodowie dopiero na rozprawie 13 listopada 2020 r. podjęli uświadomioną decyzję, że nie wyrażają zgody na utrzymanie umowy w mocy. Z kolei 10 sierpnia 2021 r. powodowie otrzymali oświadczenie pozwanego o skorzystaniu z prawa zatrzymania. Z tego względu Sąd Apelacyjny oddalił powództwo o zasądzenie odsetek za opóźnienie za okres do 13 listopada 2020 r. i od 10 sierpnia 2021 r. do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiódł pozwany, zaskarżając ten wyrok w pkt II i III, tj. w zakresie, w jakim została oddalona apelacja pozwanego oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Skarżący zarzucił naruszenie:

1. art. 387¹ §2¹ k.p.c.,

2. art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (dalej: pr.bank.) w zw. z art. 56 k.c. i 65 k.c.,

- art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 56 w zw. z art. 358 § 2 k.c. i art. 69 ust. 3 pr.bank.,

3. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 3 w zw. z art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 Dyrektywy

Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: dyrektywa 93/13),

4. art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13,

5. art. 358 § 2 w zw. z art. 56 w zw. z art. 65 k.c.,

6. art. 24 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim i art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe,

7. art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ k.c. i 354 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 pr.bank. w zw. z art. 58 § 1 k.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie powództwa w całości. Ponadto wniósł o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wnieśli o oddalenie skargi w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawana skarga oparta została na obu podstawach kasacyjnych. W pierwszej kolejności rozważyć należy zarzut naruszenia przepisów postępowania. Zdaniem skarżącego Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia nie zawarł konkretnych ustaleń dotyczących bezwzględnej nieważności spornej umowy na podstawie art. 353¹ k.c.

W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że naruszenie zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia samo w sobie jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną. Ma to miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (m.in. wyroki SN: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118; z 2 czerwca 2011 r.,

I CSK 581/10; z 24 września 2020 r., IV CSK 32/19; z 9 września 2022 r., II CSKP 147/22).

Sąd Apelacyjny jednoznacznie stwierdził, że przyznana pozwanemu w spornej umowie swoboda w zakresie kształtowania kursu waluty indeksacji we własnych tabelach narusza równowagę kontraktową, prowadząc do sprzeczności z właściwością (naturą) zobowiązania w rozumieniu art. 353¹ k.c. Powyższe stwierdzenie zostało rozwinięte w szerszym wywodzie, opartym na poglądach doktryny.

Niezależnie od powyższego, Sąd Apelacyjny dokonał oceny spornych postanowień umowy z perspektywy przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych. Podzielając pogląd Sądu Okręgowego co do ich abuzywności, stwierdził brak możliwości utrzymania umowy w mocy. Sąd Apelacyjny nie rozważał przy tym relacji między art. 353¹ k.c. i art. 385¹ § 1 k.c., w szczególności co do kwestii, czy zastosowanie sankcji związanej z naruszeniem jednej z tych regulacji, wyłącza zastosowanie drugiej.

Pomimo tego, że Sąd Apelacyjny nie wypowiedział się jednoznacznie, czy uznaje umowę za nieważną zarówno z uwagi na sprzeczność spornej umowy z naturą stosunku prawnego, jak i ze względu na to, że po usunięciu postanowień abuzywnych nie jest możliwe utrzymanie umowy w mocy, czy też wyłącznie z uwagi na jedną z tych podstaw, rozważany zarzut pozostaje bez znaczenia dla zasadności rozpoznawanej skargi kasacyjnej. Słuszne jest bowiem stanowisko Sądów obu instancji o abuzywnym charakterze spornych postanowień umowy i wynikającej stąd niemożności utrzymania jej w mocy. Niezależnie zatem od ewentualnych mankamentów uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, zasadne jest uznanie umowy za nieważną, a spełnionych na jej podstawie świadczeń - za nienależne i podlegające zwrotowi.

Podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia prawa materialnego dotyczą dwóch kategorii zagadnień - zasadności uznania kwestionowanych postanowień umowy za abuzywne oraz wpływu tej abuzywności na dalsze obowiązywanie umowy. Rozważając pierwszą grupę zarzutów, jako niezasadne ocenić należy twierdzenie skarżącego o wadliwym ustaleniu treści łączącego strony stosunku prawnego ze względu na ograniczenie się do literalnego brzmienia postanowień umowy. Zastosowanie żadnego z kryteriów wykładni, przewidzianych w art. 65 § 1 i 2 k.c., nie uzasadnia twierdzenia skarżącego, jakoby w braku kursu wymiany CHF, strony przyjęły kurs średni NBP. Mając na uwadze wartość świadczeń i doniosłość umowy, można zasadnie zakładać, że wspomniane uzgodnienie, gdyby rzeczywiście zostało dokonane, znalazłoby się w dokumencie obejmującym treść umowy.

Ponadto dokonane w sprawie ustalenia faktyczne nie wskazują na istnienie zgodnego zamiaru stron, określającego kurs waluty obcej na wypadek braku możliwości zastosowania kryterium wyrażonego w umowie. Obowiązkiwanie średniego kursu NBP nie wynika także z zasad współżycia społecznego ani z ustalonych zwyczajów.

Niezasadne są również zarzuty, w których skarżący kwestionuje abuzywny charakter spornych postanowień umownych, podnosząc, że nie zostały spełnione przesłanki określone w art. 385¹ k.c. Podzielić należy trafne, obszernie umotywowane stanowisko Sądu Apelacyjnego, który przekonująco wyjaśnił przyczyny rozstrzygnięcia w tym zakresie. W szczególności zgodzić się należy, że przewidziany w umowie mechanizm ustalania wysokości zadłużenia powodów oraz wysokości poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych pozostawiał ustalenie wysokości świadczeń swobodnemu uznaniu pozwanego, uniemożliwiając tym samym powodowi przewidzenie, nawet szacunkowe, wysokości tych świadczeń. Postanowienia tego rodzaju były wielokrotnie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego i nie ulega wątpliwości, że stanowią postanowienia niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., gdyż kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (m.in. wyroki SN: z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 334/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020 r. Nr 7-8, poz. 64; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 1 marca 2017 r., IVCSK 285/16; z 8 września 2016 r., II CSK 750/15; z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134).

W odniesieniu do zarzutów dotyczących skutków abuzywności spornych postanowień wskazać należy, że obecnie w orzecznictwie nie budzi wątpliwości stanowisko o niedopuszczalności utrzymania w mocy umowy kredytowej po wyeliminowaniu z niej postanowień niedozwolonych. Znalazło to wyraz w treści uchwały składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024 nr 12, poz. 118). W pkt 1 tej uchwały Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób

określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Z kolei w myśl pkt 2 - w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Powyższa uchwała ma moc zasady prawnej, wiążącej Sąd Najwyższy również w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę (art. 87 § 1 u.SN). Ewentualne odstępienie od niej wymagałoby ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały składu całej Izby Cywilnej (art. 88 § 2 u.SN), przy czym brak przesłanek do wystąpienia o podjęcie takiego rozstrzygnięcia. Motywy cytowanej uchwały, wyrażone w jej uzasadnieniu, należy uznać za aktualne. Za niezasadne należy tym samym uznać zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące możliwości utrzymania spornej umowy w mocy po wyeliminowaniu z niej klauzul abuzywnych.

Nie można również podzielić stanowiska skarżącego co do konieczności odrębnej oceny abuzywności klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli spreadu walutowego, co umożliwiałoby stwierdzenie abuzywności wyłącznie drugiej z nich i utrzymanie umowy w mocy jako kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej. W orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniano, że powyższe klauzule, składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm przeliczeniowy, są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (m.in. wyroki SN: z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22; z 8 marca 2023 r., II CSKP 1095/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 910/22; z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[a.]

Adam Doliwa

Joanna Misztal-Konecka

Piotr Telusiewicz

